

WWF *for a living planet*®

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
[facebook.com/WWF Verdens naturfond](https://facebook.com/WWFVerdensnaturfond)

Innspill fra WWF Verdens naturfond til møte i Faglig Forum, 23. januar 2018.

WWF takker for invitasjonen til å delta på innspillsmøte i Faglig Forum, og anledningen til å dele disse skriftlige innspillene til forumets videre arbeid. Vi er inne i en tid hvor det er kritisk viktig å sikre at miljøfaglige vurderinger blir hensyntatt, og at beslutninger som påvirker arter og naturmangfold er forankret i den beste tilgjengelige forskningen. Siden 1970 har vi mistet over halvparten av dyrelivet på jorden, og arter utrykkes nå opp mot tusen ganger raskere enn normalt. Særlig alvorlig er framtidsutsiktene for de is-avhengige artene som lever i Arktis. Faglig Forum sitt arbeid er avgjørende for bidra til å dempe presset på disse artene og økosystemene.

Verdenshavene har en kritisk rolle i den globale økonomien som kilde til mat og inntekter for millioner av mennesker. På en skala over verdens ti største økonomier ville verdenshavene havnet på 7. plass, med en samlet verdi på over 24 billioner dollar (ekskludert industriell aktivitet som olje- og gassutvinning). Den årlige verdien av verdenshavenes varer og tjenester utgjør 2,5 billioner dollar. Også i Norge er havet vår viktigste inntektskilde. Men, vi er avhengige av friske og velfungerende økosystemer for å sikre at det fortsetter slik i fremtiden. Økende press fra overfiske, havforsuring, forsøpling og industriell aktivitet har fått alarmklokkene til å ringe verden over. Norge har veldig gode forutsetninger for å bli en pådriver i det viktige arbeidet med å ta vare på verdenshavene, men det krever at vi baserer våre beslutninger på miljøfaglige råd om hva som skal til for å sikre livskraftige økosystemer i våre egne havområder.

Forvaltningsplansystemet: unikt i global sammenheng, men med rom for forbedringer

WWF mener det norske systemer med forvaltningsplaner sikrer en forutsigbar og transparent forvaltning, og er et eksempel til etterfølgelse globalt. Men vi savner likevel tydelighet i systemets og planenes begrensninger for risikofylte og skadelig aktivitet i de mest sårbare områdene, miljømålene, samt forpliktende krav til tiltak for å innfri miljømål.

En overordnet mangel ved dagens forvaltningsplansystem er at dagens planer ikke inneholder en helhetlig visjon for i hvilken retning planene ønsker å opprettholde og/eller forbedre havmiljøet i de ulike havområdene planene gjelder for. Planene fungerer da mer som et øyeblikksbilde. WWF mener at det tydeligere må fremkomme hva som er overordnet visjon for med tydelige mål som gjenspeiler nasjonalt og internasjonale forpliktelser.

De fleste miljømålene er ikke nådd. WWF mener at målene må ha tydelige, resultatbaserte indikatorer og klare krav til systematisk miljøovervåking. Dette innebærer blant annet å samkjøre kunnskap fra relevante etablerte kartleggings- og overvåkingsprogrammer som for eksempel MAREANO, SEAPOP og Naturbase. Ved oppdateringer og revisjoner burde faglig forum anbefale tiltak reversere negative miljøtrender og innfri måloppnåelse.

Den neste planen som skal opp til gjennomgang er forvaltningsplanen for Barentshavet. WWF forventer at denne planen bruker innspillene som følger i dette notatet.

Iskanten: Det mest sårbare vi har krever en særlig beskyttelse

WWF mener at iskantens sårbarhet kombinert med dets viktige funksjon for livet i Arktis, gjør det maktpåliggende å beskytte dette området fra ny industriell aktivitet som vil utgjøre en trussel mot produktiviteten og den økologisk funksjonen området representerer.

Iskantsonen er kanskje det aller viktigste området for dyrelivet i Arktis. En definisjon for å kartfestet og avgrense området må basere seg på best tilgjengelige vitenskapelige kunnskap, og prinsippet om føre-var forvaltning legges til grunn for å forhindre skadelig aktivitet. WWF mener at den beste føre-var avgrensingen av iskantsonen vil være en definisjon basert på maksimum havis-utbredelse observert i april

mellom 1986-2015. Norsk Polarinstitutt har frarådet oljevirksomhet nord for denne grensen av hensyn til iskantsonen. I den 23. og 24 konsesjonsrundene har oljelisenser blitt tildelt både i og inntil iskantsonen. WWF mener at ny skadelig aktivitet skal ikke tillates i nærheten av iskanten før en miljøfaglig begrunnet og oppdatert definisjon av iskantsonen er på plass for både Barentshavet og Norskehavet. De aller mest sårbare økologiske prosessene i det arktiske økosystemet finner sted i området foran selve isen - et område som strekker seg over mange kilometer. Av hensyn til livet i dette området, som hoppekrepsen som danne grunnlaget for liv for svært mange arktiske arter, er det helt nødvendig å være føre var i definisjonen av selve iskanten og å inkludere hele området for maksimal isutbredelse.

Ifølge oppdateringen av Norskehavet så skal en miljøfaglig oppdatert definisjon av forvaltningsplan for Barentshavet som er ventet i 2020. Dette ble også skrevet i et brev fra Klima- og miljøminister Vidar Helgesen senest i mars 2017 til Energi og miljøkomiteen. Regjeringserklæringen følger dette opp med presiseringen at denne definisjonen skal følge anbefalingene fra Faglig Forum.

En uheldig konsekvens ved å bruke den definisjonen som nå er lagt til grunn er blant annet at Vesterisen, et særlig verdifulle og sårbare område reduseres til et lite område nord for Jan Mayen, mens et større isområde mellom Grønland og Svalbard, som vanligvis er inkludert i det som defineres som Vesterisen[2], nå kun omtales som «havis i Norskehavet» og dermed blir stående uten omtale eller status som et særlig verdifulle og sårbare område. Området Vesterisen utgjør viktige hekke-, myte- og næringsområder for sjøfugl og er et sentralt område for hvalarter som grønlandshval, narhval og hvithval, og er helt vesentlig for bestandene av grønlandssel og klappmyss.

WWF trekker frem at iskantsonen bør vurderes til vern i den nye verneplanen. Konvensjonen om biologisk mangfold er områder med særlig høyt biologisk mangfold, som iskantsonen i Arktis er, beskrevet som områder det er særlig viktig å verne:

“It further implies that major efforts to expand marine protected areas would be required. A focus on representivity is crucial as current protected area networks have gaps, and some fail to offer adequate protection to many species and ecosystems. These gaps include many sites of high biodiversity value such as Alliance for Zero Extinction sites and Important Bird Areas^{44, 45, 46}. Particular emphasis is needed to protect critical ecosystems such as tropical coral reefs, sea-grass beds, deepwater cold coral reefs, seamounts, tropical forests, peat lands, freshwater ecosystems and coastal wetlands.” [3]

Marint vern

Under OSPAR-konvensjonen og Den internasjonale konvensjonen for biologisk mangfold (Aichi) er Norge forpliktet til å opprette et økologisk sammenhengende nettverk av godt forvaltede marine verneområder, i hele vår økonomiske sone.

Aichi-mål 11 sier:

By 2020, at least 17 percent of terrestrial and inland water, and 10 percent of coastal and marine areas, especially areas of particular importance for biodiversity and ecosystem services, are conserved through effectively and equitably managed, ecologically representative and well connected systems of protected areas and other effective area-based conservation measures, and integrated into the wider landscapes and seascapes.

Og understreker behovet for å verne et representativt utvalg av områder, inkludert områder utenfor territorialfarvannet:

Protected areas could be complemented by limits to processes and activities harmful to biodiversity that are under the jurisdiction or control of Parties, including in areas beyond national jurisdiction, while ensuring that such limits do not infringe on the rights of indigenous or local communities, or vulnerable populations.[4]

De 36 kandidatområdene til marint vern som ble kartlagt i 2004 må etableres som marine verneområder gjennom regjeringens igangsatte plan for arbeidet med marine verneområder. Men selv med dette er Norge langt ifra nok til å oppfylle Norges forpliktelser under Aichi-mål 11 om å verne 10% av norske havområder innen 2020. Norge til nå har vernet under 2% av havområdene, og ved å verne alle de 36 kandidatområdene i den opprinnelige marin verneplan vil vi ha en andel kun på litt over 4% marint vern.

Regjeringen har jobbet med en nasjonal plan for marint vern siden 2009, og i denne meldingen skriver de kun at de nå lager en plan for det videre arbeidet, men ingen tidfesting av når det skal ferdigstilles. Stortinget har imidlertid bedt om at en slik plan legges frem senest innen 2020.

I mellomtiden benytter regjeringen anledningen til å åpne stadig flere sårbare områder, som er på kandidatlisten for marint vern, for ny oljevirksomhet.

WWF understreker at:

- Det er viktig å få på plass en tidfestet plan for oppdatert arbeid med marint vern for hele Norges havområder.
- Det er ekstremt viktig at forvaltningsplanssystemet og den nye marine verneplanen integreres på en hensiktsmessig måte.
- Marint vern må forstås som vern mot all skadelig aktivitet i våre mest sårbare økosystemer til havs, langs kysten og i fjordene. Områder med vern i kun deler av året eller kun mot enkelte skadelige aktiviteter bidrar dermed ikke til å oppfylle forpliktelsen om 10% marint vern.

Særlig verdifulle og sårbare områder

«Særlig verdifulle og sårbare områder er områder som har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i havområdet, også utenfor områdene selv. Områdene er identifisert ved hjelp av forhåndsdefinerte kriterier hvor betydning for biologisk mangfold og biologisk produksjon har vært de viktigste.» - Faglig forum

SVO'er er altså områder som er viktige i seg selv, men som også har en stor verdi for økosystemet i sin helhet. I den siste oppdatering av forvaltningsplanen for norskehavet står det følgende for de særlig verdifulle og sårbare områdene i Norskehavet:

«aktiviteter i særlig verdifulle og sårbare områder og naturtyper skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold»

Forvaltningsplanen for Norskehavet fra 2009 la begrensninger på industriell virksomhet, inkludert petroleumsvirksomhet, i områdene i Norskehavet som er definert som særlig verdifull (SVO-områder).^[5]

I meldingen ble det understreket at en ny vurdering av hvorvidt områdene skulle åpnes for petroleumsaktivitet skal legge vekt på opparbeidet ny kunnskap om området. I den oppdaterte forvaltningsplanen for Norskehavet er det beskrevet vesentlig ny kunnskap om en rekke av SVO-områder, blant annet med funn av nye korallforekomster i de sårbare områdene Froan/Sularrevet og Iverryggen, samt nye svampsamfunn og sjøfjærkolonier.^[6] Den nye kunnskapen som er tilkommet om SVO-områdene i

Norskehavet tilsier at disse er områder som har større krav på beskyttelse enn ved forrige oppdatering av forvaltningsplanen.

Vi mener det er svært uheldig at regjeringen gjennom forvaltningsplanen for Norskehavet åpnet flere SVO-områder for olje- og gassaktivitet, inkludert de to SVOene Froan-Sularevet og Iverryggen, før en oppdatert marin verneplan er lagt frem. Dette er to områder som er med i den opprinnelige verneplanen for marine verneområder, men som ikke har vern etter naturmangfoldloven pr i dag. Områdene er beskyttet i henhold til Havressursloven, men dette vernet gjelder kun for fiskeriaktivitet. Det er spesielt alvorlig at regjeringen nå ønsker å åpne for oljeaktivitet når den fremlagte forvaltningsplanen viser at det er tilkommet ny kunnskap om de verdifulle naturverdiene både på Sularevet og Iverryggen.

Om Foran-Sularrevet sier forvaltningsplanen:

«Sularevet har vært kartlagt tidligere, men flere nye funn er likevel gjort. To nye korallrev ble dokumentert innen verneområdet på Sularevet høsten 2012. Mer enn 15 korallrev ble registrert utenfor verneområdet på den nordøstlige delen av Sularevet. Tre nye korallrev ble funnet utenfor Frohavet våren 2012. Tilstanden til korallrevene på Sularevet er vurdert som svært god.»

Om Iverryggen sier forvaltningsplanen:

«Området ble beskyttet mot bruk av bunnredskaper i 2003. Siden forvaltningsplanen i 2009 har MAREANO verifisert fire nye korallrev på Iverryggen. Tilstanden til korallrevene på Iverryggen er vurdert som god. På de grunnere delene av Iverryggen er det også observert svampsamfunn og sjøfjærbunn.»

WWF mener på dette grunnlaget at det er uheldig at oppdaterte forvaltningsplaner brukes til å åpne for å igangsette petroleumsaktivitet i særlig verdifulle områdene, til tross for ny kunnskap som øker deres verneverdi, og samtidig som prosessen med endelig avklaring av marint vern for områdene er under utarbeidelse.

WWF understreker at:

- Det er viktig at forvaltningsplanene oppdaterer beskrivelsene og vurderingen av sårbarheten til de sårbare og verdifulle områdene der det er innhentet ny og relevant kunnskap. Dette behøver ikke å skje under de formelle oppdateringene er revisjonene, men i det kunnskap foreligger.
- Olje- og gassvirksomhet truer natur i særlig verdifulle og sårbare områder. I slike havområder må hensynet til naturverdiene veie tyngre enn olje- og gassvirksomhet.
- I særlig verdifulle og sårbare områder skal naturen ha forrang: Disse skal ikke ha olje & gassaktivitet. Når Petroleum er samlet sett den klart største næringen i Norges havområder, skal Norge kunne holde de viktigste og mest sårbare områder fritt for denne aktiviteten.
- Det må innføres en systematisk overvåkning av miljøtilstanden i de ulike særlig verdifulle og sårbare områdene.
- Det skal tas særlig hensyn til utfordringene knyttet til særlig verdifulle og sårbare områder som til stadighet er i endring i både område og utstrekning. Dette gjelder for eksempel Iskanstsonen/Vesterisen og Polarfronten/Den Arktiske front.

---

[1] Dagsavisen 15.5.2017: <http://www.dagsavisen.no/innenriks/flytter-iskanten-mot-nord-igjen-1.967267>

[2] <http://www.polarhistorie.no/geografi/Vestisen>

[3] Konvensjonen om biologisk mangfold, Aichi mål nr 11:
<https://www.cbd.int/sp/targets/rationale/target-11/>

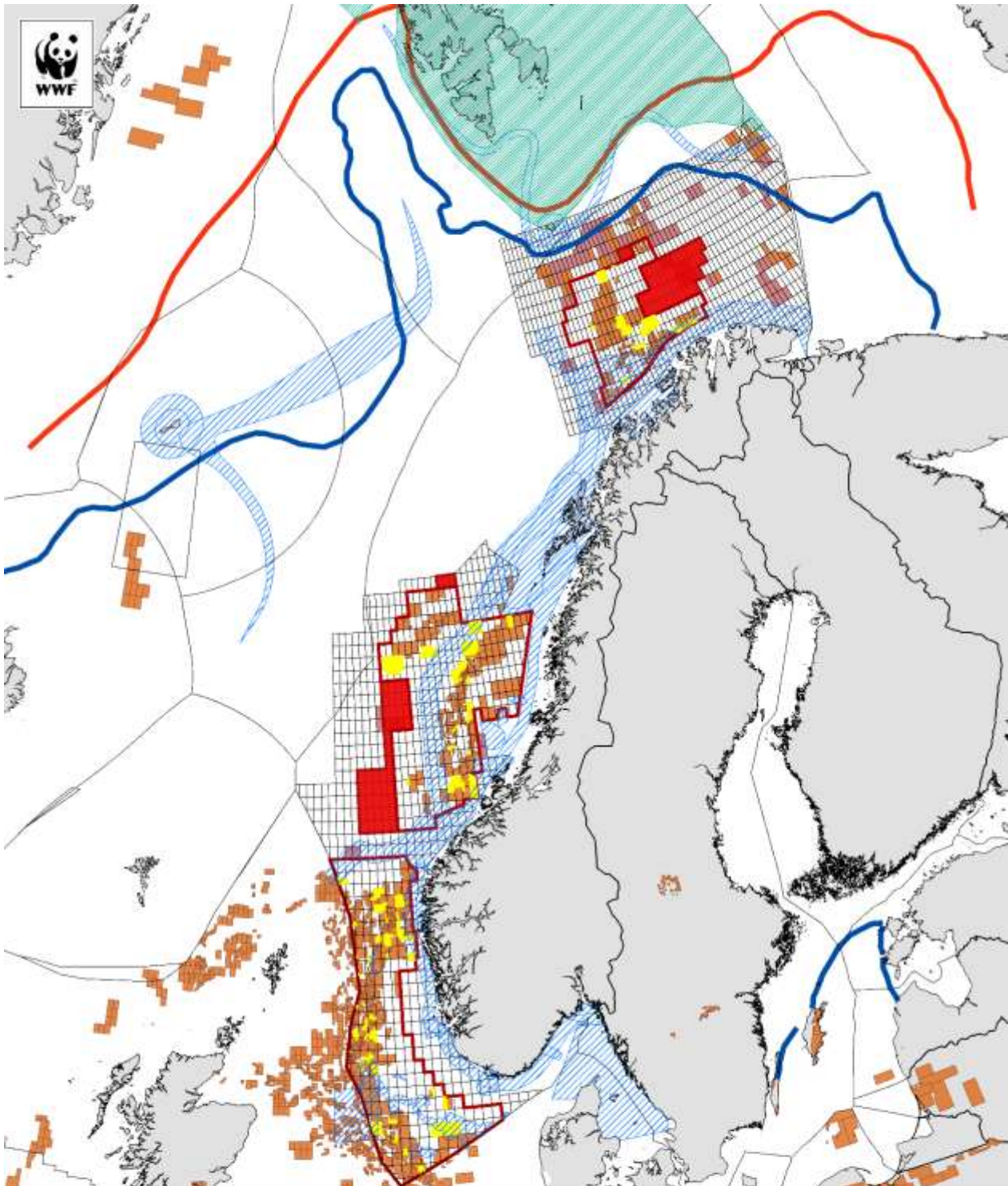
[4] Konvensjonen om biologisk mangfold, Aichi mål nr 11:
<https://www.cbd.int/sp/targets/rationale/target-11/>

[5] Forvaltningsplanen for Norskehavet St.meld. nr. 37 (2008–2009): s. 123

[6] Forvaltningsplanen for Norskehavet 2017: s. 36-37

WWF® for a living planet®

Tegnforklaring

Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)

De viktigste marine naturområdene, som utpekt i forvaltningsplanene for havområdene.

Iskantsonen i Barentshavet.

Øvrige SVO

Andre iskantavgrensninger

Maksimum havis-utbredelse observert i april mellom 1986-2015.

Dette er en føre-var avgrensning av iskantsonen. Norsk

Polarskiftet har fratrukket oljevirksomhet nord for denne grensen av hensyn til iskantsonen.

Denne avgrensningen av iskantsonen i Barentshavet ble foreslått innført av regjeringen i 2015, men Stortinget godkjente den ikke.

Den ble likevel brukt for å avgrense iskantsonen, som ikke har fått status som SVO, i oppdateringen av forvaltningsplanen for Norsk

Oljevirksomhet

Aktive utvinningstilatelser

Tilfelde utvinningstilatelser under tildeling i forhåndsdefinerte områder 2017

Grensen for tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2017

Foreslått utvidelse av tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2018

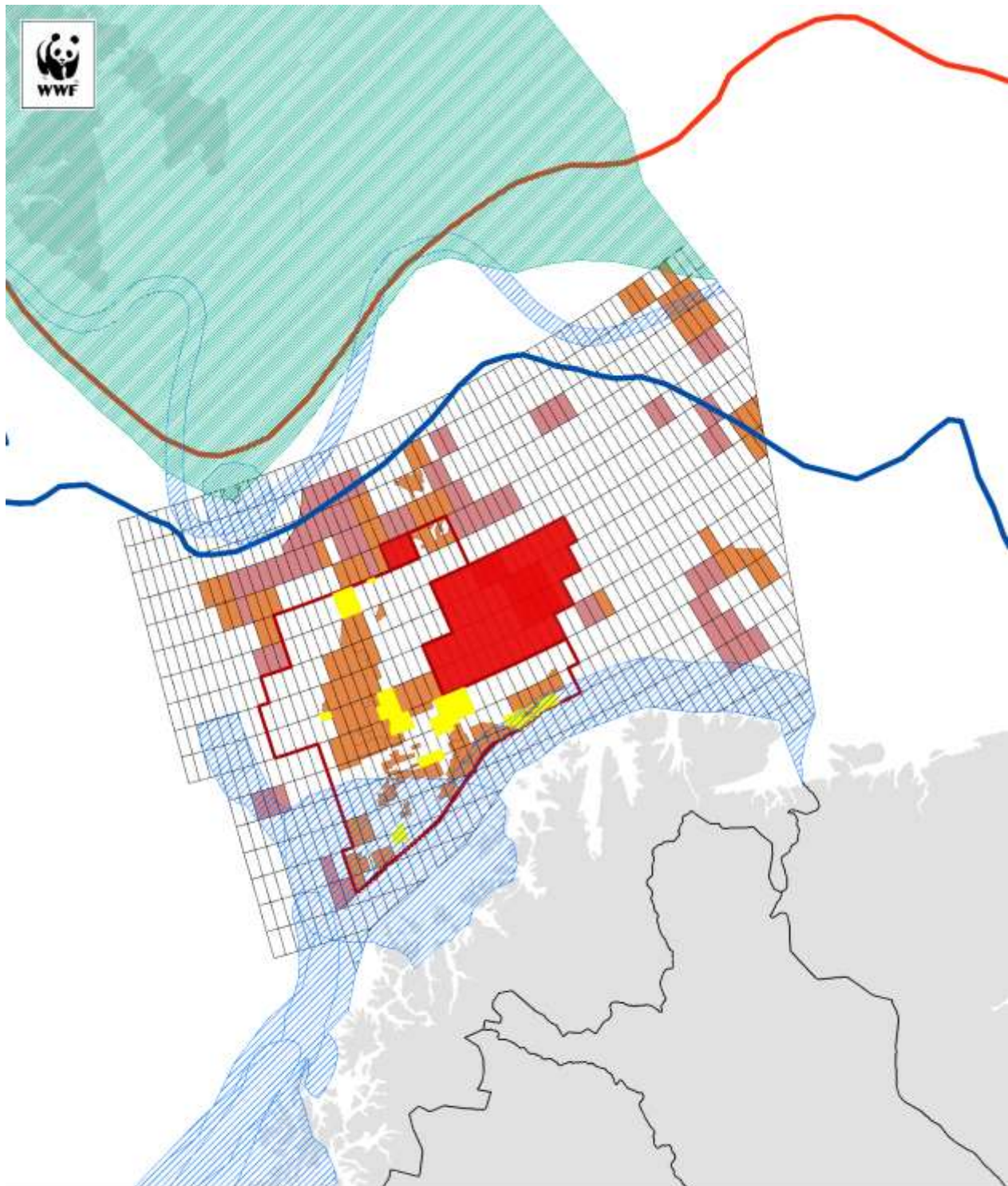
Blokker utlyst i 24. konsesjonsrunde

Åpnet for petroleumsvirksomhet

Data source:
Norwegian Polar Institute, Kong, M., Ikin, M., Spreen, G., & Yonhagen, D. (2014). Arctic sea ice frequency with maximum and minimum extents. Oil & Gas: Norwegian Petroleum Directorate (Accessed 01/20/18), and Drilling Info, Inc. (Accessed 06/20/17)
Author: Pål Isjuvold (p.isjuvold@wwf.no), WWF-Norway, 2018

WWF® for a living planet®

Tegnforklaring

Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)

De viktigste marine naturområdene, som utpekt i forvaltningsplanene for havområdene.

Iskantsonen i Barentshavet.

Øvrige SVO

Andre iskantavgrensninger

Maksimum fysis-utbredelse observert i april mellom 1986-2015.

Dette er en føre-var avgrensning av iskantsonen. Norsk

Polarskiftet har fratrukket oljevirksomhet nord for denne grensen av

terreyn til iskantsonen.

Denne avgrensningen av iskantsonen i Barentshavet ble foreslått

innført av regjeringen i 2015, men Stortinget godkjerte den ikke.

Den ble likevel brukt for å avgrense iskantsonen, som ikke har fått

status som SVO, i oppdateringen av forvaltningsplanen for Norsk

Oljevirksomhet

Aktive utvinningstilatelser

Tildelte utvinningstilatelser under tideling i forhåndsdefinerte områder 2017

Grensen for tideling i forhåndsdefinerte områder, 2017

Foreslått utvidelse av tideling i forhåndsdefinerte områder, 2018

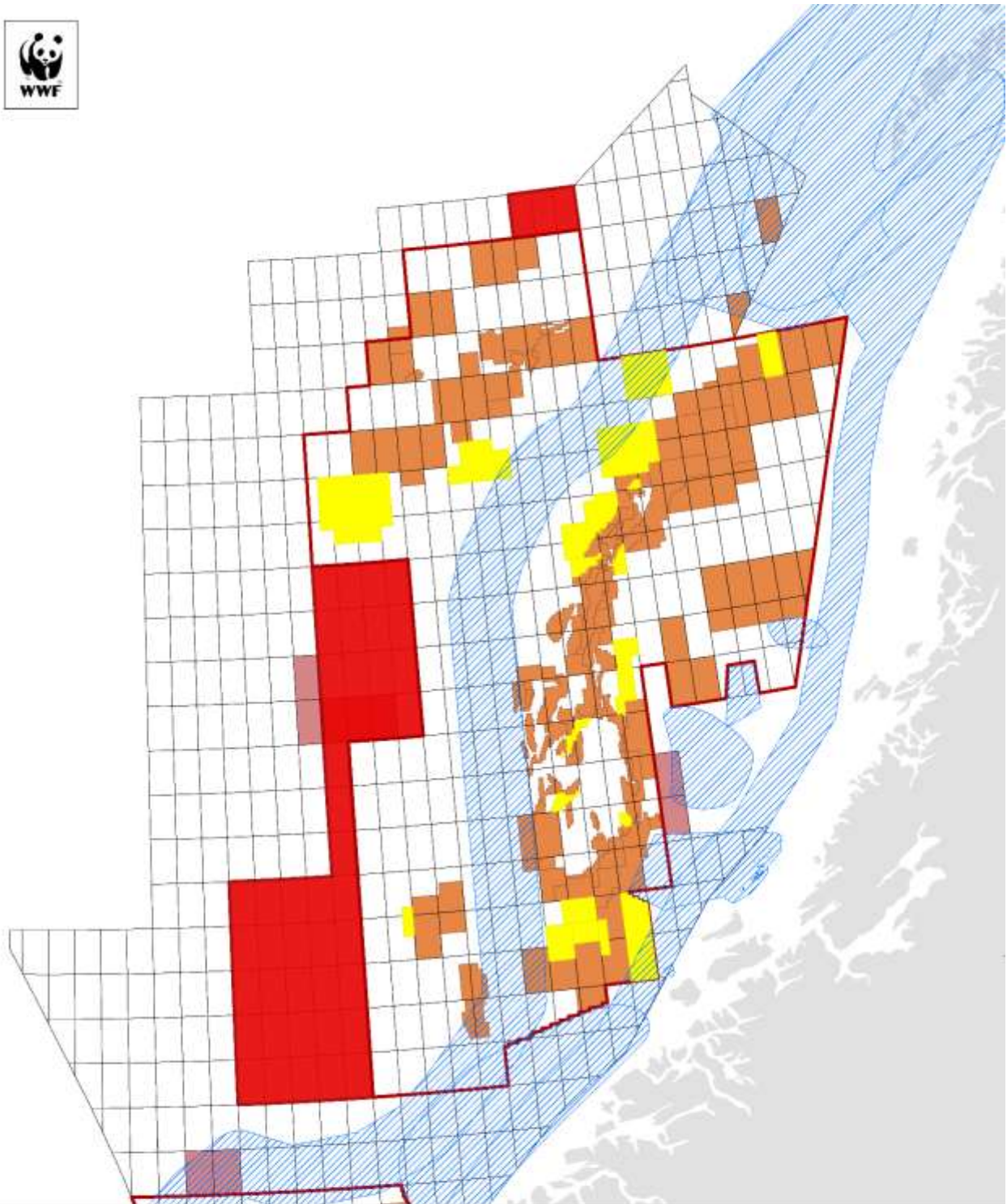
Blokker utlyst i 24. konsesjonsrunde

Åpnet for petroleumsvirksomhet

Date source:
Norwegian Polar Institute, Kovg, M., Bak, M., Spren, G., & Yonngrove, D.
(2014). Arctic sea ice frequency with maximum and minimum extents.
Ch. 6. In: Norwegian Polar Research Directorate (Accessed 2012/2/16), and
Ordnig Info, Inc. (Accessed 08/2017)
Author: Pålvi Isjuento (palsvent@wwf.no), WWF-Norway, 2018

WWF® *for a living planet*®

Tegnforklaring

 Særlig vertikule og sårbare områder (SVO). De viktigste marine naturområdene, som utpekt i forvaltningsplanene for havområdene.

Oljevirksomhet

 Aktive utvinningstillatelser

 Tildelte utvinningstillatelser under tildeling i forhåndsdefinerte områder 2017

 Grensen for tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2017

 Foreslått utvidelse av tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2018

 Blokker utlyst i 24. konsesjonsrunde

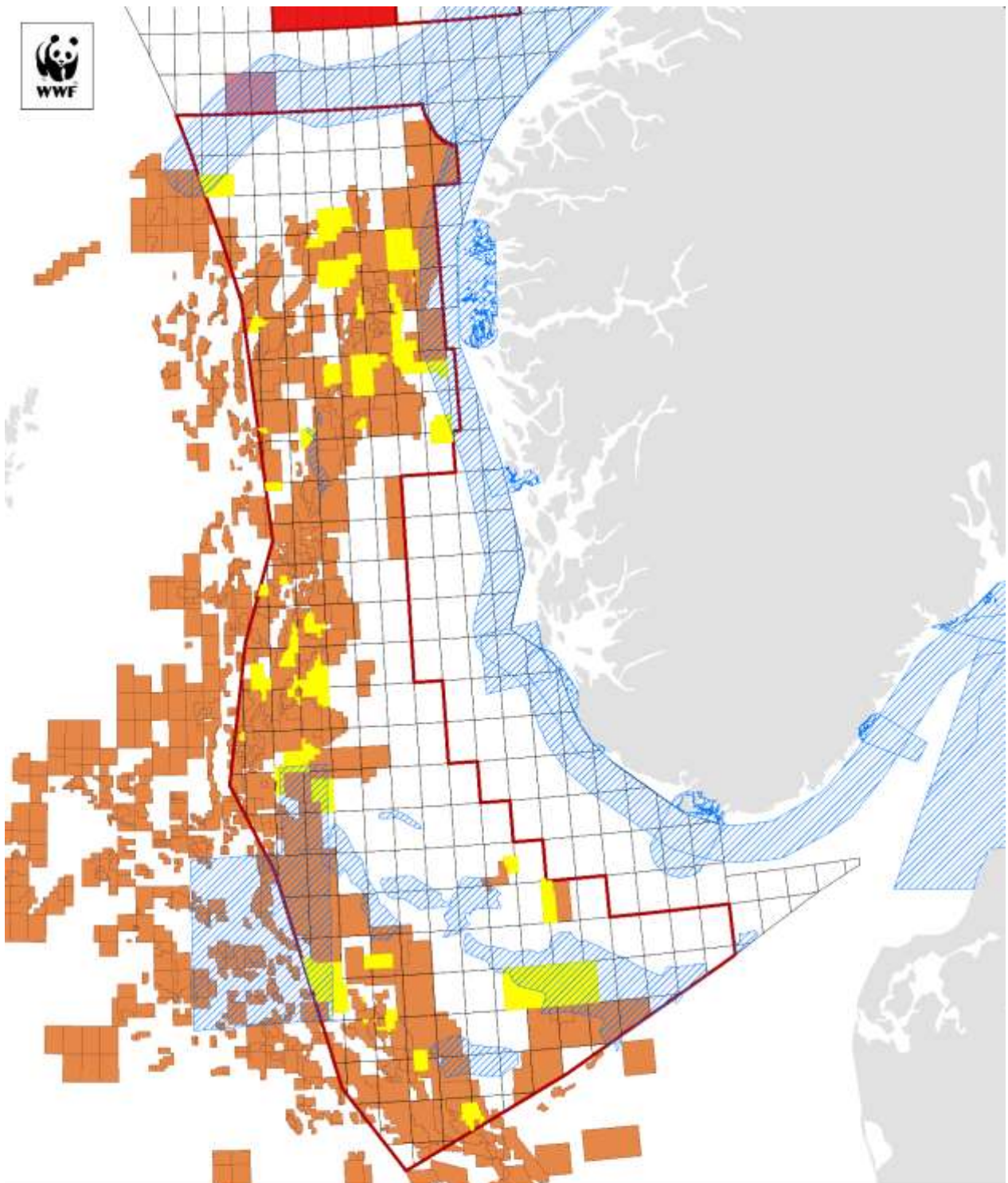
 Åpnet for petroleumsvirksomhet.

Data source:
Norwegian Polar Institute Kong, M., Erik, W., Søren, G., & Vongraven, D.
(2014). Arctic sea ice frequency with maximum and minimum extents.
Oli & Gass, Norwegian Petroleum Directorate (Accessed 2012/2/16), and
Orling W&S, Inc. (Accessed 08/2017).
Author: Pål Isbjørndal (p.isbjorndal@wwf.no), WWF-Norway, 2018.

WWF® *for a living planet*®

Tegnforklaring

 Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO). De viktigste marine naturområdene, som utpekt i forvaltningsplanene for havområdene.

Oljevirksomhet

 Aktive utvinningsbåltetser

 Tildelte utvinningsstillatelser under tildeling i forhåndsdefinerte områder 2017

 Grænsen for tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2017

 Foreslått utvidelse av tildeling i forhåndsdefinerte områder, 2018

 Blokker utlyst i 24. konsesjonsrunde

 Åpnet for petroleumsvirksomhet

Data source:
Norwegian Polar Institute, König, M., Bisk, W., Speken, G., & Vengroven, D. (2014). Arctic sea ice frequency with maximum and minimum extent. Oil & Gas. Norwegian Petroleum Directorate (Accessed 01/2018) and Drilling Info, Inc. (Accessed 08/2017)
Author: Pålvi Igjen (p.igjen@wwf.no), WWF-Norway, 2018